

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

ในระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบกับปัญหาการลักพาตัวเด็กไปขายยังต่างประเทศ ซึ่งรัฐไม่สามารถปราบปรามอาชญากรรมในลักษณะนี้ให้หมดไปโดยสิ้นเชิง เนื่องจากว่ากระบวนการลักพาตัวเด็กมีการดำเนินการในลักษณะชายงาน มีการจัดโครงสร้างในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) มีความสลับซับซ้อน และมีเครือข่ายความเคลื่อนไหวในลักษณะกว้างขวาง เชื่อมโยงทั้งในประเทศและนอกประเทศ ซึ่งในกระบวนการลักพาตัวดังกล่าวจะมีผู้เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดหลายคน

การปราบปรามที่ผ่านมา ไม่สามารถทำลายขบวนการขององค์กรลักพาตัวเด็กได้อย่างชัดเจน เพราะในการจับกุมผู้กระทำความผิด จะจับกุมได้เฉพาะลูกน้องในระดับต่ำ ๆ เท่านั้น ส่วนหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดนั้น เป็นบุคคลที่มีผลต่อการคงอยู่หรือล้มเลิกขององค์กร จะไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดโดยตรง กล่าวคือ ไม่รวมลงมือกระทำความผิด หรือไม่ได้ก่อหรือทำให้ผู้อื่นกระทำความผิดโดยตรง ทำให้ไม่อาจนำตัวหัวหน้าองค์กรหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมายได้

ยิ่งไปกว่านั้น ประเทศไทยไม่มีกฎหมายโดยตรงที่เกี่ยวข้องกับการลักพาตัวเด็กไปขายต่างประเทศ เพราะไม่มีกฎหมายบัญญัติว่าการลักพาตัวเด็กเป็นความผิดอาญา แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าการกระทำความผิดขององค์กรลักพาตัวเด็กเข้าข่ายเป็นความผิดตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตราใด ก็สามารถลงโทษตามมาตรานั้น ๆ ได้ โดยอาจจะเป็นความผิดฐานค้าทาส ความผิดฐานพาหรือส่งคนออกไปนอกราชอาณาจักรโดยมิชอบ ความผิดฐานข่มขืนใจผู้อื่น ความผิดฐานหน่วงเหนี่ยว กักขัง หรือกระทำให้ปราศจากเสรีภาพในร่างกาย ความผิดฐานเรียกค่าไถ่ และความผิดฐานพรากเด็กและพรากผู้เยาว์ เป็นต้น แต่การลักพาตัวเด็กโดยองค์กรอาชญากรรมมีหลายกรณีที่มีผู้กระทำมีเจตนาออกเหนือจากที่ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติไว้ เช่น ลักพาตัวเด็กไปเพื่อให้ผู้อื่นรับเด็กนั้นไปเป็น

บุตร หรือกรณีที่สถานเลี้ยงดูเด็กซึ่งมีหน้าที่เป็นคนดูแลหรือรับเลี้ยงเด็ก หรือบิดามารดา ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจปกครองเด็กหรือผู้เยาว์นั้น เป็นผู้กระทำความผิดเอง กรณีเช่นนี้ก็ จะไม่สามารถนำกฎหมายที่มีอยู่มาใช้บังคับได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่ากฎหมายที่มีอยู่ก็มิได้มีเจตนารมณ์ ในการคุ้มครองการลักพาตัวเด็กไปขายต่างประเทศโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจตนารมณ์ของ กฎหมายในความผิดฐานพรากเด็กและพรากผู้เยาว์ เป็นการคุ้มครองอำนาจปกครองของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กหรือผู้เยาว์เท่านั้น มิได้เป็นการคุ้มครองเด็กหรือผู้เยาว์ที่ถูก ล่วงละเมิดเสรีภาพโดยตรง และเนื่องจากกฎหมายกำหนดว่าต้องเป็นการพรากไปจากบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล จึงอาจก่อให้เกิดปัญหาได้ ถ้าเด็กนั้นไม่มีบิดามารดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล หรือในกรณีที่บิดามารดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเป็นผู้กระทำความผิดฐาน พรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์เสียเอง เช่นนี้เด็กก็จะไม่ได้รับความคุ้มครอง

นอกจากนี้ กระบวนการลักพาตัวเด็กในปัจจุบันได้กระทำโดยองค์การอาชญากรรม จึงต้องพิจารณาถึงความผิดฐานอั้งยี่และช่องโจร ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 209 และ 210 ด้วย แต่ในบางกรณีบทบัญญัติดังกล่าวไม่อาจโยงไปถึงหัวหน้าที่แท้จริงขององค์กร อาชญากรรม ถ้าการกระทำของเหล่าองค์กรลักพาตัวเด็กไม่เข้าข่ายหรือหลักเกณฑ์ตามที่ กฎหมายกำหนด ก็จะทำให้ไม่สามารถปราบปรามองค์กรอาชญากรรมนั้นได้ จึงมีความจำเป็น ที่จะต้องหาแนวทางในการป้องกันและปราบปรามองค์กรลักพาตัวเด็กไปขายต่างประเทศมา ดำเนินการตามกฎหมายได้

ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนเห็นว่า เพื่อให้การคุ้มครองเด็กและผู้เยาว์ในกรณีที่ถูกลักพาตัวไปขายต่าง ประเทศโดยองค์กรอาชญากรรม มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ในการป้องกันและปราบ ปราม สมควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ควรบัญญัติให้การลักพาตัวเด็กเป็นความผิดอาญาอีกฐานหนึ่ง หรือแก้ไข กฎหมายอาญาที่มีอยู่ให้ครอบคลุมไปถึงการลักพาตัวเด็กไป ไม่ว่าจะนำเด็กนั้นไปเพื่อการใด ๆ หรือนำเด็กนั้นไปเป็นบุตรก็ตาม ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าแม้ว่ามนุษย์จะมีไซทรัพย์ แต่กฎหมายก็ ยังบัญญัติห้ามมิให้มีการซื้อขายมนุษย์ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 312 และการที่มนุษย์ไม่ไซทรัพย์ จึงไม่สามารถลักได้ แต่ในปัจจุบันนี้มีการลักพาตัวเด็กไปเพื่อ แสวงหาประโยชน์ต่าง ๆ ดังนั้น ควรที่จะมีบทบัญญัติที่กำหนดห้ามมิให้มีการลักพาตัว เช่น

เดียวกับกรณีการซื้อขายมนุษย์ เพื่อที่จะให้กฎหมายมีความชัดเจนยิ่งขึ้น และหากมีการแก้ไขกฎหมายในส่วนนี้ ก็ควรรำมาบทบัญญัติเพิ่มเติมไว้ในมาตรา 8 (7) ด้วย เพราะเป็นบทบัญญัติในความผิดต่อเสรีภาพ กรณีกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรและผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนไทยและรัฐบาลแห่งประเทศที่ความผิดได้เกิดขึ้นหรือผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ หรือผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนต่างด้าวและรัฐบาลหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย และผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ ซึ่งจะทำให้ศาลไทยมีอำนาจที่จะพิจารณาและพิพากษาความผิดดังกล่าวด้วย

2. กฎหมายควรกำหนดอายุสูงสุดของเด็กและผู้เยาว์ที่ถูกลักพาตัวไป โดยไม่คำนึงถึงว่าผู้กระทำความผิดจะรู้หรือไม่รู้ถึงอายุของเด็กและผู้เยาว์ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้กระทำความผิดไม่สามารถยกความสำคัญผิดในอายุของเด็กหรือผู้เยาว์เป็นข้อแก้ตัวได้

3. เพื่อความเป็นธรรมต่อเด็กและผู้เยาว์ รัฐควรมีบทบาทในการแสดงเจตนาแทนเด็กได้ทันที เมื่อมีการละเมิดเสรีภาพของเด็ก โดยไม่ต้องคำนึงว่าบิดามารดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลของเด็กจะมีความคิดเห็นอย่างไร และไม่ว่าเด็กหรือผู้เยาว์ที่ถูกละเมิดเสรีภาพนั้นจะมีบิดามารดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลหรือไม่ ซึ่งจะทำให้สามารถคุ้มครองสิทธิเด็กและผู้เยาว์ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

4. การลักพาตัวเด็กไปขายในปัจจุบันนี้มีการดำเนินงานในลักษณะองค์กรอาชญากรรม ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นความผิดที่ร้ายแรงและส่งผลกระทบต่อเสรีภาพของบุคคลและต่อความรู้สึกของประชาชน อีกทั้งเป็นภัยต่อสถาบันครอบครัวและสังคมเป็นอย่างมาก การลักพาตัวเด็กในกรณีนี้ จะมีผู้เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดหลายคน จึงต้องนำบทบัญญัติเรื่อง ตัวการ ผู้ใช้และผู้สนับสนุน มาใช้บังคับด้วย แต่บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดโทษในกรณีผู้ใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิด และความผิดที่ใช้นั้นมีได้กระทำลง ผู้ใช้ต้องรับโทษ 1 ใน 3 ของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่ใช้ และกรณีผู้สนับสนุนให้กระทำความผิด ต้องรับโทษสองในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุน น่าจะยังไม่เหมาะสมต่อการกระทำที่ชั่วร้ายของเหล่าอาชญากรดังกล่าว เพราะการก่อหรือใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดหรือการสนับสนุนให้กระทำความผิด ย่อมมีความสำคัญมากเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิด จึงควรบัญญัติให้ผู้ใช้ให้กระทำความผิด ในกรณีความผิดที่ใช้มิได้กระทำลง และกรณีผู้สนับสนุนให้กระทำความผิดรับโทษเท่ากับตัวการ จะช่วยยับยั้งหรือป้องปรามให้ผู้ที่คิดจะกระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวได้

5. ควรนำหลักการตามร่างพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. มาตรา 6 ในส่วนที่กำหนดให้ผู้เตรียมการเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็ก ต้องรับโทษเช่นเดียวกับการพยายามกระทำความผิดด้วย

6. ควรนำหลักการสมคบกันกระทำความผิด (Conspiracy) มาใช้กับความผิดฐานลักพาตัวเด็ก เพื่อให้ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด โดยกำหนดให้การสมคบกันเพื่อจะกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักพาตัว เป็นความผิดฐานสมคบกระทางหนึ่ง และถ้าได้ลงมือกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักพาตัวตามที่ได้ตกลงกันนั้น ก็มีความผิดเกี่ยวกับการลักพาตัวขึ้นอีกกระทางหนึ่ง โดยนำแนวคิดตามกฎหมาย RICO (The Racketeer Influenced Corrupt Organization Statute) ของประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายในเรื่องนี้ เพื่อลงโทษขององค์กรอาชญากรรมมิใช่ลงโทษเฉพาะตัวบุคคลผู้กระทำความผิด และให้อำนาจรัฐในการจัดการกับเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้การปราบปรามองค์กรลักพาตัวเด็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

7. ควรนำหลักการสมคบกันกระทำความผิด (Conspiracy) มาใช้กับความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็ก กล่าวคือ นำหลักการสมคบโดยตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิด ตามร่างพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. มาตรา 7 มาบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้กฎหมายอาญามีลักษณะเฉพาะเจาะจงมากขึ้น และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้และก่อให้เกิดความสะดวกรวดในการปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ตลอดจนเกิดความสะดวกรวดในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน ไม่ควรนำมาบัญญัติไว้เป็นกฎหมายเฉพาะ เพราะเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายอาจเกิดความสับสนในการบังคับใช้กฎหมายได้

8. ส่วนอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจตรา สอดส่องเพื่อช่วยเหลือหรือกักตัวหญิงหรือเด็ก ซึ่งเป็นหลักการตามร่างพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. ควรบัญญัติเป็นกฎหมายเฉพาะ เพื่อความชัดเจนในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่